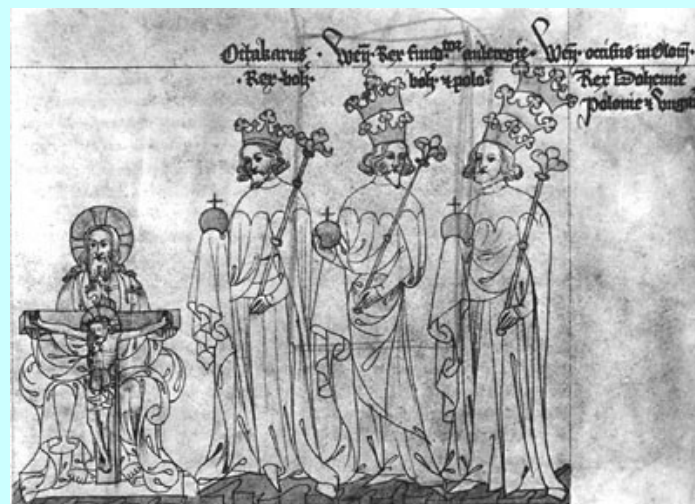

Poslední Přemyslovci

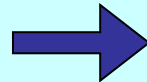
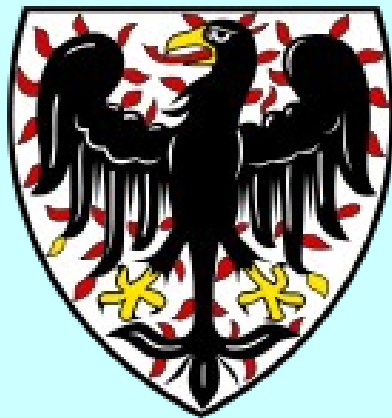
Upevnění pozic českého státu

- Přemysl Otakar I. 1197 – 1230
- Václav I. 1230 – 1253
- Přemysl Otakar II. 1253 – 1278
- Václav II. 1278 – 1305
- Václav III. 1305 – 1306

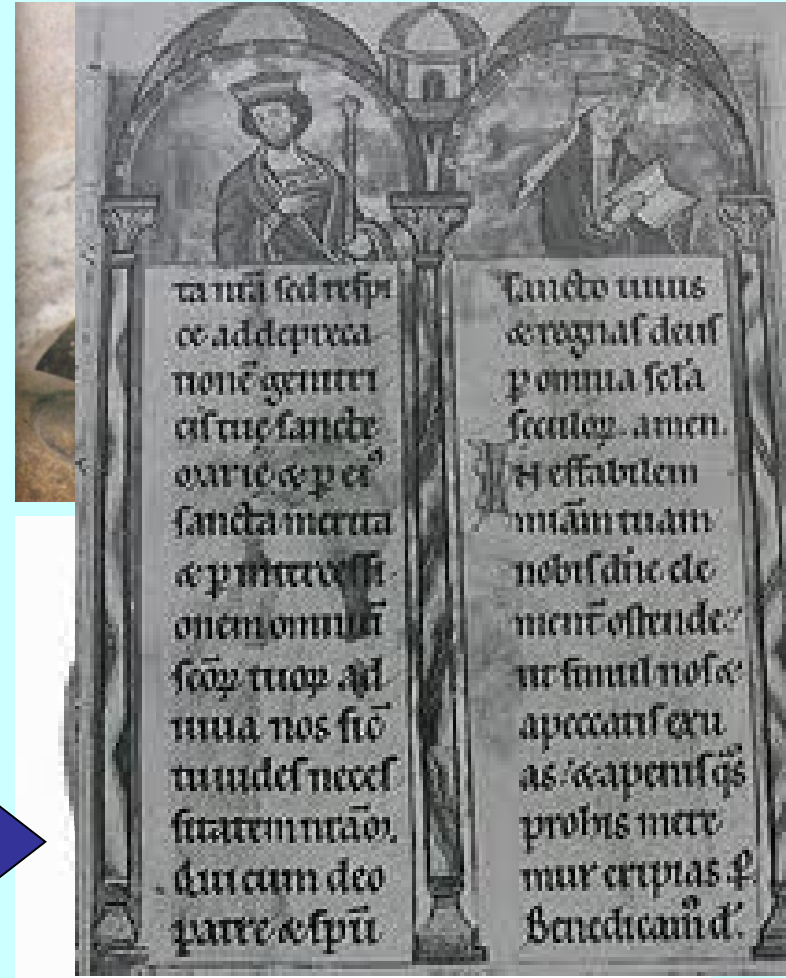
Vladislav II.

- za pomoc německému císaři Barbarossovi při dobývání Milána mu byla udělena **královská hodnost** pro všechny nástupce „na věky“ – **1158**, nový znak - lev
- první kamenný most v Praze - **Juditin**
- do r. 1197 časté změny na trůně - porušování „stařešinského řádu“

Přemysl Otakar I. (1197 – 1230)

- ujal se vlády po období rodinných sporů (Vladislav Jindřich)
- **první český dědičný král** (3. král po Vratislavu II. a Vladislavu II., svém otci)
- 2x ženat, první ženu zapudil
- z 1. manželství dcera **Markéta**, provdaná se za dánského krále Valdemara II., oblíbená, přejmenována Dagmar
- nový znak českého království - **stříbrný lev v červeném poli**
- podpora zakládání měst – městská privilegia

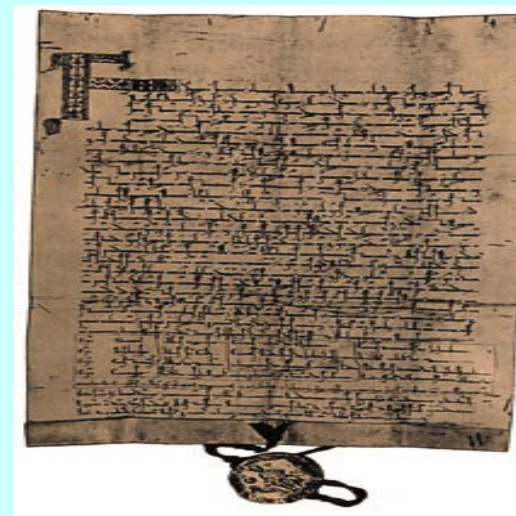
Zlatá bula sicilská

1212

- od císaře **Fridricha II.** za podporu v boji o it. města
- (Fridrich připojil pečeť krále sicilského, protože ještě neměl pečeť římského císaře)
- upevnění samostatnosti a územní nedělitelnosti českého státu, úprava vztahu českého státu k římskoněmecké říši

- právo domácí volby panovníka - císař jen potvrdí
- nedělitelnost českého státu (moravské markrabství)
- dědičný titul královský
- právo dosazovat biskupy (investitura)
- povinnost doprovázet císaře při římské jízdě - 300 jezdců nebo 300 hřiven stříbra

svatá Anežka Česká

1211 - 1282

- dcera Přemysla Otakara I.
- 2x sešlo z královských zásnub
- ve 22 letech uvedla do Prahy přísný asketický řád **klarisek** a založila mužský řád křižovníků s červenou hvězdou, založila **klášter na Františku** (1233) - (první gotická stavba v Praze) – péče o nemocné a invalidy - špitál
- Anežka - první **abatyše**
- politický vliv (bratr Václav I.)
- 1989 - **kanonizována**

Václav I. (1230 – 1253)

- méně schopný panovník, zvaný Jednooký (při lovu přišel o oko), holdoval zábavě a lovu (hrad Křivoklát)
- obrana proti **vpádu Mongolů** (1241 – 1242) – Praha vybavena **hradbami** (Národní tř., Na Příkopě, Revoluční)
- vpád Mongolů - ze Slezska přes Moravu do Uher - po smrti Čingischánova syna Temudžina se kvůli nástupnickým sporům stáhli
- spory se šlechtou

Rozkvět rytířské kultury na královském dvoře

- silný německý vliv - kopírování cizích módních vzorů
- poněmčování jmen české šlechty: Šternberkové, Lichtenburkové, Valdštejnové, Pernštejnové
- dvorská kultura

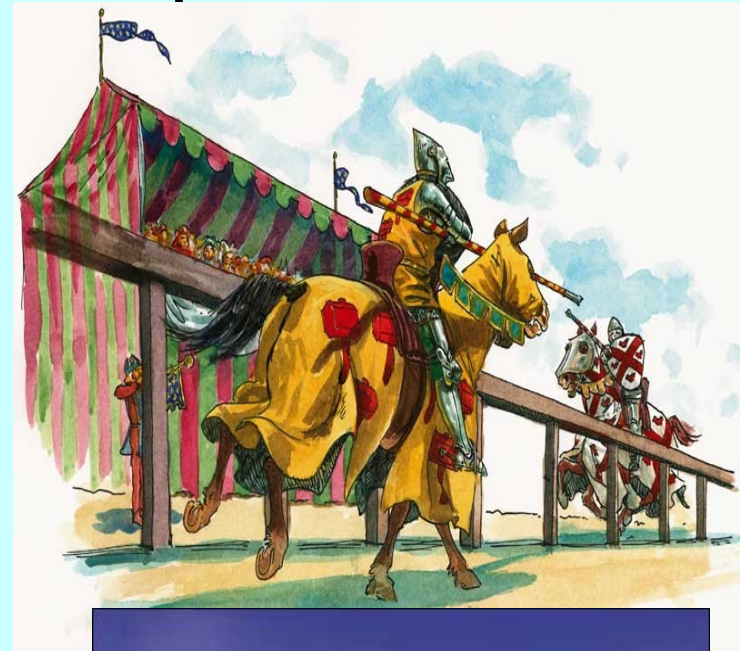
13. století – vrchol rytířské kultury

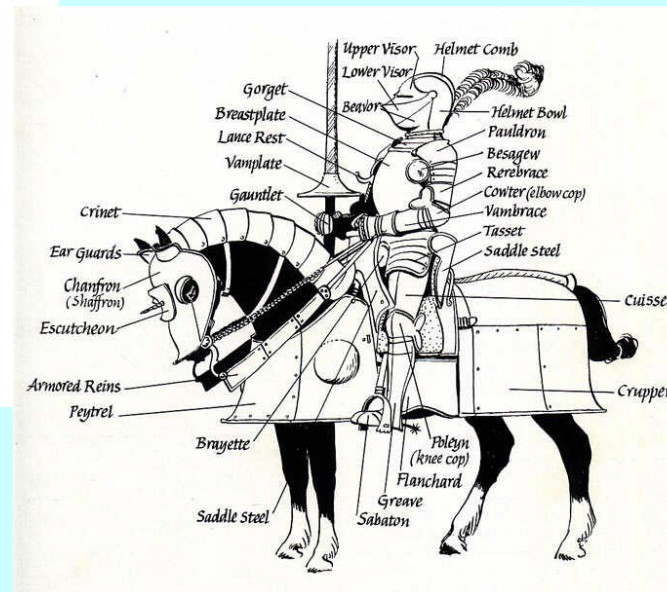
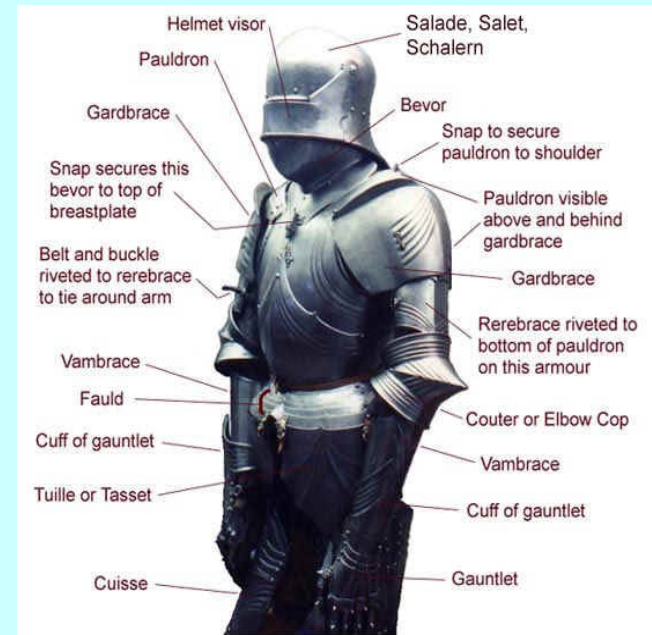
- Běžná kariéra rytíře:
- páže 7 - 14 let
- panoš 14 - 21 let
- pasování - úderem plochou stranou meče = rytíř (meč, zbroj, heslo, erb a zásady rytířství: čestnost, ochrana slabých, vdov, sirotků)
- sedmero rytířských ctností (jízda na koni, plavání, lukostřelba, zápas, lov, hra v šachy, veršování)

Rytířské turnaje

- oblíbený středověký sport, společenská událost „smetánky“
- obvykle velmi brutální - smrtelná zranění
- těžkooděnci s dlouhými dřevci s cílem vyhodit protivníka ze sedla
- hromadná klání napodobující bitvu

Přemysl Otakar II. (1253 – 1278)

- zahájil vládu vzpourou proti otci
- spiknutí proti králi Václavovi - asi 15letý princ Přemysl se nechal vtáhnout do spiknutí a prohlásit „mladším králem“ (1247) = velezrada
- vnitřní válka
- Přemysl obklíčen na Pražském hradě, po 10 dnech kapituloval, pokořil se, ušetřen

- „král železný a zlatý“
- silný, ctižádostivý, bezohledný
- dočasně připojil **Rakousko a alpské země** (na jihu hranice téměř u Jadranu) - zdvojnásobena rozloha státu
- získal území **sňatkem** s dědičkou tohoto území, Markétou Babenberskou
- (Přemysl 19 let, Markéta asi 50 let)

- 1260 - bitva u **Kressenbrunnu** s uherským králem Bélou IV. (o „babenberské dědictví“) – vítězství
- **křížová výprava** proti pohanským Prusům ← snaha naklonit si papeže
- město Královec v Prusku
- cíl vnitřní politiky: **oslabit moc velkých pánů** (= vysoké šlechty), podpora církve a měst
- 1267 – připojeno Chebsko

- vrchol **zakládání měst**
- asi **50 měst** / z toho 25 založil král
- města a kláštery zakládal v místech, kde měli páni převahu, např. České Budějovice a klášter Zlatou Korunu uprostřed panství Rožmberků
- odpor vysoké šlechty

- bez manželského potomka
 - nelegitimní syn (milénka Anežka z Kuenringu, syn Mikuláš Opavský) bez nároku na trůn
- rozvod s Markétou Bábenberskou - sňatek s Kunhutou Uherskou - 1271 jediný syn **Václav**

Velmocenská politika

- usiloval o titul císaře - příliš silný → německá knížata zvolila bezvýznamného **Rudolfa Habsburského**

- Přemysl volbu neuznal
Rudolf uvalil na Přemysla klatbu → vzpoura šlechty v alpských zemích → ztráta všech nových držav r. 1276
- sňatek Václava s Gutou Habsburskou

1278 - bitva na Moravském poli

- Přemysl měl *vnějšího nepřítele* (**Rudolfa** Habsburského) a *vnitřního nepřítele* (rod **Vítkovců**)
- 1278 – klíčová bitva u Suchých Krut na **Moravském poli** - snad zrada části českých pánů - **král padl**
- období **bezvládí** - **sedmiletý dědic v zajetí (1278 – 1283)**
- Morava ve správě Rudolfa
- Čechy spravoval Přemyslův synovec **Ota Braniborský** - chamtivost
- neúroda, kanibalismus, rozvrat

Václav II. (1283 – 1305)

- poznamenán fyzicky i psychicky vězněním v dětství (Bezděz, Žitava, Branibory)
- návrat ve 12 letech
- regent **Záviš z Falkenštejna**, manžel královny vdovy (Kunhuta Uherská)
- snaha upevnit královskou moc, získat zpět rozkradený majetek
- později král Záviše pod záminkou vylákal do Prahy (obavy o trůn), odsoudil k smrti za velezradu

- povstání Vítkovců potlačeno hrozbou smrti jejich vůdce Závěše
- Závěš popraven před hradem Hluboká r. 1290 → konec povstání
- snaha o **vymezení pravomocí** mezi **šlechtu** (zemský soud, zemské desky) a **krále** (berně, odúmrť, mýta, cla, horní a mincovní regál)
- **bohaté nálezy stříbra v Kutné Hoře = posílení královské moci** (král majitelem nerostného bohatství)
- horní zákoník – ius regale montanorum
- **Pražský groš** - kvalitní mince - 4 gr. Ag - Albrecht Habsburský oblehl Kutnou Horu, ale musel se stáhnout (záhadná epidemie)

mincovní reforma - výroba **pražských grošů** soustředěna do jediné manufaktury v kutnohorském Vlašském dvoře - zaměstnáno (podle údajů z 15. st.) 150 - 200 lidí

rudokupci prodej vytaveného stříbro mincovně

proběr – rozbor rudy, čištění od nežádoucích příměsí

šmelcíři neboli roštéři – přepalování stříbra

gyseři – slévání stříbro v určitém poměru s mědí ➔ jednolitá mincovní hmota

odlitky – tvar prutů (**cány**)

šmitny – roztepávání cánů na plechy předepsané tloušťky na kovadlinách ➔ čtverečky ➔ kotoučky (šrotlíky)

lorýři čili běliči – čištění

klopíři – rovnání na hromádky

razič (pregér) – na pregérských stolicích před špalky (stoky), pomocník vkládal plíšky mezi dvojité razidla, pregér musel každou ražbu dokonale provést jediným úderem kladiva do horního razidla

- r. 1300 vymřel rod **Piastovců** (polský trůn)
- r. 1301 rod **Arpádovců** (uherský trůn)
- sjednocení rozdrobeného Polska (2. sňatek s Alžbětou Rejčkou) ➔ **polský král**
- pro syna Václava - koruna **uherského krále**
- příprava na válku s Vladislavem Lokietkem
- ve věku 34 let zemřel, zřejmě na TBC

Václav III. (1305 – 1306)

- nastoupil na trůn 16letý
- vzdal se uherské koruny 1305
- při tažení do Polska (uhájit polskou korunu) v **Olomouci zavražděn** (dýkou) - r. **1306**
- vrah neodhalen
- zavražděn na popud Vladislava Lokietka, svého polského rivala?
- spiknutí české šlechty?

Vymření Přemyslovců po meči

- vládli 421 let, počítáno od prvního historicky jistého data (smrt knížete Bořivoje r. 885)
- vystřídalo se jich 30
- první a poslední domácí dynastie
- přežily 4 Přemyslovny a levoboček Přemysla Otakara II. Mikuláš (zemřel až r. 1318)

1306 – 1310 bezvládí (interregnum)

- 1306 – králem Jindřich Korutanský (manžel Anny Přemyslovny) – spory se šlechtou, hrabivost
- 1306 – 1307 králem Rudolf Habsburský - odboj šlechty – při trestné výpravě smrt na úplavici při obléhání Horažďovic
- 1307 – 1310 znovu Jindřich Korutanský
- usilovné hledání ženicha pro poslední Přemyslovnu Elišku

